

Sygn. akt I CSK 277/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Marii D. i in. przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie M.
o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 marca 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 15 grudnia 2010 r.,

- 1. oddała skargę kasacyjną**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2010 r. zasądził od pozwanego Skarbu Państwa-Wojewody M. na rzecz powodów /.../ kwoty po 1460668,33 zł, na rzecz powódki Urszuli B. kwotę 182583,55 zł, a na rzecz powodów /.../ kwoty po 255616,96 zł, z odsetkami ustawowymi od dnia wyroku, oddalił powództwo co do odsetek za okres od 9 stycznia 2010 r. do dnia wydania wyroku oraz powództwo wobec Miasta Stołecznego Warszawy. Ustalił, że nieruchomość położona przy ul B. i S., nr hip. /.../ o łącznej powierzchni 5270 m² została objęta działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy. Współwłaściciele tej nieruchomości /.../ w dniu 22 czerwca 1948 r. wystąpili o przyznanie prawa własności czasowej do gruntu. W 1955 r. Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy odmówiło przyznania prawa własności czasowej do tego gruntu. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie decyzją z dnia 18 września 2002 r. stwierdziło, że decyzja w tym zakresie została wydana z naruszeniem prawa, a następnie uchyliło decyzję z dnia 18 września 2002 r. i stwierdziło nieważność orzeczenia z 1955 r. Prezydent miasta stołecznego Warszawy decyzjami z dnia 22 września 2004 r. i z dnia 27 kwietnia 2005 r. odmówił ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na rzecz następców prawnych byłych współwłaścicieli nieruchomości z powodu zabudowy gruntu, wykorzystania go w części na drogę publiczną oraz oddania w użytkowanie wieczyste osobom trzecim. Samorządowe Kolegium odwoławcze w decyzji z dnia 15 października 2007 r. odmówiło przyznania powodom odszkodowania z uwagi na przedawnienie ich roszczeń.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutu przedawnienia mając na uwadze, że pozew został złożony w dniu 9 sierpnia 2006 r., a decyzja nadzorcza została wydana w dniu 30 września 2003 r. Nie upłynął zatem trzyletni okres przedawnienia określony w art. 160 § 6 k.p.a. Brak uprzedniego wniosku o wypłatę odszkodowania, złożonego postępowaniu administracyjnym, nie był przesłanką skuteczności roszczenia w postępowaniu sądowym i mógł być konwalidowany w trakcie postępowania. Wysokość szkody, której doznali powodowie na skutek wydania w 1955 r. wadliwej decyzji administracyjnej została ustalona na podstawie dowodu z opinii biegłego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji Skarbu Państwa- Wojewody wyrokiem z dnia 15 grudnia 2010 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił zaskarżony wyrok w części zasądzającej na rzecz powodów /.../ kwoty po 18272,28 zł i umorzył postępowanie w tym zakresie, oddalił apelację w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Stwierdził jednak, że Sąd Okręgowy częściowo wyszedł ponad zakres żądania i dopuścił się naruszenia art. 363 § 1 k.c., co uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku.

Skarga kasacyjna Skarbu Państwa-Wojewody została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego. Zarzucono w niej naruszenie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 160 § 2, § 4, § 5 i § 6 k.p.c. oraz art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 160 § 2 i § 6 k.p.a. przez ich niewłaściwe zastosowanie. W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części (oddalającej apelację i zawierającej rozstrzygnięcie o kosztach procesu) i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie było bezspornym, że podstawę odpowiedzialności strony pozwanej stanowił art. 160 k.p.a. Sąd Apelacyjny ocenił prawidłowo, że bieg terminu przedawnienia roszczeń powodów rozpoczął się po dniu, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem prawa będącej źródłem szkody powodów. Nie ulega też wątpliwości, że przed upływem terminu przedawnienia powodowie wnieśli do sądu pozew o zapłatę. Jest to czynność która powoduje przerwę biegu terminu przedawnienia. Skarżący podniósł zasadnie, że w sprawie miała jednak miejsce czasowa niedopuszczalność drogi sądowej wynikająca z brzmienia art. 160 § 4 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem wystąpienie na drogę sądową powinno być poprzedzone złożeniem wniosku o przyznanie odszkodowania i dopiero odmowa jego uwzględnienia w postępowaniu administracyjnym otwierała drogę sądową dla dochodzenia odszkodowania. Sąd Okręgowy nie odrzucił jednak pozwu o zasądzenie odszkodowania, a w trakcie postępowania powodom odmówiono wypłaty odszkodowania w postępowaniu administracyjnym. W konsekwencji nie został

uchylony skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia związany z wniesieniem pozwu przed upływem terminu przedawnienia. Niezasadny był zatem zarzut naruszenia art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 160 § 2, § 4, § 5 i § 6 k.p.a.

Nieuzasadniona była również ocena skarżącego, że czynność powodów dokonana na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2010 r., polegająca na zgłoszeniu żądania zasądzenia kwoty wyższej niż wskazana w pozwie, stanowiła przedmiotową zmianę żądania pozwu i Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, iż przerwa biegu terminu przedawnienia nastąpiła również w stosunku do rozszerzonego powództwa. W związku z tym zarzutem należy podkreślić, że powodowie nie zmienili podstawy faktycznej swoich żądań. Od początku postępowania domagali się zasądzenia odszkodowania za bezprawne pozbawienie ich własności wskazanej w pozwie nieruchomości. Domaganie się przez nich zasądzenia kwoty wyższej niż wskazana początkowo w pozwie było związane z wyłącznie aktualizacją wyceny nieruchomości. Nie stanowiło to w istocie rozszerzenia powództwa, skoro art. 363 § 2 k.c. nakazuje aby wysokość odszkodowania została ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.